

CUP? Zer/nor da Junts pel Si? Nor da Mas? Zer da prozesu subiranista? Zer da independentzia? Katalunia independentzia prozesu betean murgilduta dela, arlo askotan askapen prozesuaren logika galdu egin da, independentzia jomuga gisa jarri eta al-daketa soziala baztertuz.

Berriro etxera begira jarrita, ispilu baten bila ibili gara Katalunian. Zein da gure erreferentea? Kataluniako zein alderdik jokatzeko du Euskal Herriko alderdi honen papera? Aldiz, egoera desberdin batetik abiatuta, bide ezberdina egin dute. Bete daude irakaspenak, gizarte zibilean izandako indar metaketa kasu, baina begira egote horrek ilusioa bezala frustrazioa ere pitz dezake.

Azkenik, Carles Puigdemonten izendapenarekin, urak baretu eta independentismoaren ilusioak berpiztu dira. Bide batez, espainiar Estatutik CUP txalotzen zuten askok «euren burua saltzea» leporatzen diete orain, eskuinarekin lerrokatu direla argudiatuz, Mas alboratu eta Convergencia plan sozial bat hartzera behartu dutenean. Bideak bloke independentistaren desgastea ere ekarri du, noski. Epe luzeko eztabaidek, are gehiago publikoak direnean, arrisku hori dute.

Orain, trantsizio Gobernuaren txanda da, Estatuarekin hautsi, errepublikarako bidea egin eta erreskate sozialaren plana abian jarri. Hori guztia gehiengo sozialak ahaztu gabe, bide hori eta independentzia bera gizarte eta estatu eredu desberdin baten alde erabiltze aldera.

Goiko irudian, Artur Mas eta Carles Puigdemont, azken honen inbestidura adostu berritan. Lerroon eskuinean, berriz, eragile sozialek akordioaren alde eginiko mobilizazio bateko irudia.

Josep LAGO | AFP

Kataluniako *procés* delakoaren enegarren une historikoa pasatu da dagoeneko. Baina, orain, kon-sulta bai ala ez edota zerrenda bateratua bai ala ez bezalako aurreko beste momentu batzuetan ez bezala, nerbioak dantzan eta labanak oso zorrotz ibili dira. Azkenean, txiriparen txiripaz, baina, akordioa lortu dute.

Beste hauteskunde batzuk egiteko aukera –hainbat kataluniar belaunaldirentzat desilusio apokaliptikoa litzatekeena– etorkizun hurbiletik uxatu dute. Presidente independentista peto-petoea aukeratuta, zoriontasunaren ez-tanda frenetikoa sentitu da Kataluniako abertzaleen artean, itolarri kolektiboa atzean uzteko aire miragarria. Artur Masek esan bezala, independentisten artean adostasun falta ospatzeko cava hozten jarrita zutenak majo izorratu dira, monumentala izan da haien porrota. Gustua ematen du horrek, poza benetan.

Aitorpen horrekin batera, Junts pel Si eta CUPek izan dituzten negoziaketa horietan sortu zaizkidan hausnarketa batzuk ere laburbiltzera noa. Eta bide batez, egiari egia zor zaiolako eta justiziazkoa iruditzen zaidalako, Artur Masek figura goratu nahi dut.

Hala saldu digute –negozia-keten burtsan oso ohikoa den dibisa erabiliz– eta erosi egiten dut argudioa: Junts pel Si eta CUPen arteko akordioan ez daude garaileak eta garai-tuak. Biak pozik, zauriak zauri eta antzerkia egin beharra obligazio, hain modakoa egin den beste *win-win* akordio

{ analisisa } **Mikel Zubimendi**

«Molt Honorable Senyor Mas»

horietako bat. Landatzeko lurrak sasoia behar duen bezala, akordioak lortzeko ere agian horrela egin behar dira gauzak. Azken unera arte eramanda, pronostiko guztiak kontra jartzeraino. Agian horrela mugitzen dira politikan harriak, ez direla mugitzen, ez direla mugitzen... eta, plasta!, erabaki batek, pertsona baten mugimendu batek egiten du alde guztia, dena mugitzeraino. Agian Katalunian azken ordu horietan gertatua mirari bat izan da. Edo agian ilusionista baten trukua. Hala Copernicoren jira famatua. Ez dakit. Denetarik pixka bat, agian.

Hori bai, nik uste bai Junts pel Si koalizioari eta baita (berezi) CUPi berari ere eskuetatik joan zaiela negoziaketaren kontua. Tragediari begietara begiratu diote, bertatik bertara ikusi eta sentitu dute. Ohartu dira, horixe baietz, beren jokabide eta ika-mikek sortutako txinpartek pitz zezaketen sute erraldoiaz, eragin zezaketen hondamendiaz. Behin akordioa sinatuta, eta oraindik denbora baterako, tragediaren muturreraino gauzak eramateko garaian zeinek izan duen ardua handiagoa eztabaidatzen badago saltsa, antzerki pixka bat, errelatoaren inguruko bien arteko borrokatxoak segituko du. Normala ere bada. Ez zait bereziki hori inporta.

Inportantea iruditzen zait, ordea, benetan inportantea, Kataluniak nazio gisa politika bizitzeko duen era. *Seny* delakoaren mitoa mito, Euskal Herrian bandokide garen bezala han ere lubaki alderdikoiak sakon, arrakalarik gabeko atxikimenduitsuak nahikotxo eta azterketa arrazoituen absentzia batzuetan presente, baina,

hala ere, beren buruarekin hitz egin eta beren buruarekin eztabaidatzeko gaitasuna. Kultura politikoa egon badago, jende kultua politikan, eta politikaz hitza natural, oso natural, herritarren egunerokoan. Alderdietatik kanpo, kataluniar errepublikaren kausaren aldeko partisoen lanak arreta piztu dit. Plaza eta negoziaketa politikoen sukaldeetan, su eta ke, alderdiei mahaitik altxatzen ez utziz, konstantzia erakutsiz, aritu dira gizarte erakunde horiek. Milioika *online* eta milaka kalean, herritarrekin batera. ANC, AMI udalerri independentisten elkarteak eta gisakoek jokatu duten papera goraiatzekoa da.

Agerikoa izan da ere, niretzat oso argia, Artur Masi an-

Artur Mas, presidentetza utzi izanaren balorazioa egiteko agerraldi batean.
Josep LAGO | AFP

tolatu dioten gorroto kanpaina. Bere izena belzte, ohorea zikintzea, politikoki ezgaitzea bilatzen zuten. Burges, ustel, hilotz... deitu diote, bere postua salbatzeko edozer egiteko prest dagoen politikari eskurpulturik gabe gisa karikaturizatu nahi izan dute. Broma gutxi. Baina Artur Masek, ongi eusteaz gain, demostratu egin du, asko demostratu du!

Demostratu du politikariak daudela eta liderrak daudela. Eta berak liderra izateko pasta duela. Liderra izatea –ai ahalmen iheskor hori!– norbere interes pertsonal eta karrera profesionala baino haragoko zerbait da. Misio komun bat erakutsi, singularraren lehen pertsonan jokatu eta jendearekin emozionalki eta intelek-

tualki konektatzea da. Liderra izatea eraldatzea da. Komententziatik harago egokia dena egitea, esperantza elikatzea eta inspiratzen duen ikuspegia eskaintzea. Eta bere mugimenduekin, bere keinuekin, Artur Mas liderra izan dela begi bistakoa da niretzat. Ezeren aurretik eta ororen gainetik Katalunia dagoela erakutsi du. Alde batera eginda, irabazteko galduz, edo nahi bada, bere burua (politikoki) “sakrifikatuz”, Artur Masek erakutsi du kategoriazko gizona dela. Kategoriatik pertsona erakutsi du. Abertzale gisa duen integritatea frogatu du, nabarmen. Jakinduria politikoa transmititu du eta eskuzabala izan da. Merezi du aitortzea. Horrek guztiak ohoratu egin du.